

การพัฒนาแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นางสาววันดี โตะดำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-0784-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I ๑๐๖1483๑

**A DEVELOPMENT OF THE LIFE SKILLS SCALE
FOR MATHAYOM SUKSA THREE STUDENTS**

Miss Wandee Thodam

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Measurement and Evaluation**

Department of Educational Research

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-0784-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โดย	นางสาววันดี โต๊ะดำ
สาขาวิชา	การวัดและประเมินผลการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อวยพร เรื่องตระกูล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น ส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ ลินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พวงแก้ว ปุณยกนก)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อวยพร เรื่องตระกูล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวาณิช)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

วันดี โตะดำ : การพัฒนาแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
(A DEVELOPMENT OF THE LIFE SKILL SCALE FOR MATHAYOM SUKSA
THREE STUDENTS) อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อวยพร เรืองตระกูล, อ. ที่ปรึกษาร่วม :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม, 189 หน้า. ISBN 974-03-0784-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนาแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิตในด้านความตรง ความเที่ยง และสร้างปกวิสัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2544 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 849 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

แบบวัดทักษะชีวิตครอบคลุมองค์ประกอบ 9 ด้าน อันได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ความตระหนักรู้ในตน ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร การตัดสินใจและการแก้ปัญหา และการจัดการกับอารมณ์และความเครียด แบบวัดทักษะชีวิตเป็นแบบสอบอัตนัยประยุกต์ (modified essay question test) มีเนื้อหาประกอบด้วยสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับวัยรุ่น ได้แก่ ปัญหาทั่วไป ปัญหาการสูบบุหรี่ และปัญหาสารเสพติด ที่มีข้อสอบทั้งหมด 18 ข้อ คะแนนเต็ม 54 คะแนน

ผลการวิจัย พบว่าแบบวัดทักษะชีวิตเป็นแบบวัดที่มีคุณภาพ กล่าวคือ 1) มีความตรงเชิงเนื้อหา โดยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับองค์ประกอบที่วัด (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 2) มีความตรงตามสภาพ โดยพบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดทักษะชีวิต และคะแนนจากการประเมินพฤติกรรมของครูประจำชั้นในแต่ละองค์ประกอบมีค่าในระดับค่อนข้างสูง และสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 3) มีความตรงเชิงโครงสร้าง โดยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (second order confirmatory factor analysis) พบว่า องค์ประกอบทักษะชีวิตทั้ง 9 ด้านมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์เท่ากับ 125.16 ที่องศาอิสระ 117 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.29 4) มีความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในเท่ากับ 0.62 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องระหว่างผู้ตรวจให้คะแนน 3 ท่าน เท่ากับ 0.851 และ 5) มีความเป็นปรนัยในการตรวจให้คะแนน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของผู้ตรวจ 3 ท่าน ดังนี้ $r_{12} = 0.931$, $r_{13} = 0.843$, $r_{23} = 0.855$ และทุกค่ามีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ปกวิสัยเปอร์เซ็นต์ไทล์ของแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศชายและเพศหญิง

ภาควิชา..... วิทยาลัยการศึกษา..... ลายมือชื่อนิติ.....
สาขาวิชา..... การวัดผลและประเมินผลการศึกษา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา 2544..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4283807127: MAJOR EDUCATIONAL MEASUREMENT AND EVALUATION

KEY WORD: LIFE SKILL / M.E.Q. TESTS /

WANDEE THODAM: A DEVELOPMENT OF THE LIFE SKILL SCALE FOR MATHAYOM SUKSA THREE STUDENTS. THESIS ADVISORS: ASST. PROF. AUYPORN RUANGTRAKUL, THESIS COADVISORS: ASST. PROF. SUWATANA SUWANAKETNIKOM, Ph.D. 189 pp. ISBN 974-03-0784-1

The objectives of this research were to construct and develop the life skill scale for mathayom suksa three students, to check the quality of life skill scale in terms of validity and reliability, and to construct norm. The sample of the study consisted of 849 mathayom suksa three students in 2001 academic year from the schools under the jurisdiction of department of general education, Bangkok, subjects were drawn by multi-stage random sampling technique.

The life skill scale cover 9 factors. They were creative thinking, critical thinking, self awareness, empathy, self esteem, social responsibility, interpersonal relationship and communication skills, decision making and problem solving skills, and coping with emotions and stress skills. The scale was constructed in the form of modified essay question test (MEQ), using situations about adolescent problems; i.e. general problems, smoking problems and drug problems. There were 18 items with the total score of 54.

The research findings were as follows.

The life skill scale was proved to have good qualities specifically, 1) the scale had a content validity. The index of consistency (IOC) ranged from 0.50 to 1.00. 2) The concurrent validity was assured by the correlation between life skill scores and scores from advisor's evaluation, there was value rather high all 9 factors and significantly different at the 0.01. 3) The construct validity was confirmed by second order confirmatory factor analysis which is consistent with empirical data. Chi-square was 125.16 at degree of freedom 117 ($P=0.29$). 4) The reliability of life skill scale as estimated by Alpha Cronbach coefficient was 0.62. The reliability of scores from 3 raters was 0.851. And, 5) the objectivity in scoring was asserted by indication of the inter-correlation among the three raters which appeared by correlation coefficient to be $r_{12} = 0.931$, $r_{13} = 0.843$, $r_{23} = 0.855$. Each correlation index was significant at 0.01 level.

Percentile norm of the life skill scale for mathayom suksa three students in Bangkok, was provided in sex norm.

Department Educational Research

Student's signature

Wandee Thodam

Field of study Educational Measurement and Evaluation

Advisor's signature

Auy.porn Ruangtrakul

Academic year 2001

Co-advisor's signature

Suwatana Suwanaketnikom

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเมตตากรุณา ความอนุเคราะห์ และความเอาใจใส่อย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ อวยพร เรืองตระกูล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่านเป็นอย่างสูง ที่ท่านได้กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น ในการปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วง และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช ที่ท่านได้กรุณาสร้างขวัญและกำลังใจ และคอยดูแลเอาใจใส่ผู้วิจัยตลอดมา เริ่มตั้งแต่การพัฒนาโครงร่างวิทยานิพนธ์ การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จนผู้วิจัยสามารถในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ พวงแก้ว ปุณยกนก ที่ได้ให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทางอันมีค่ายิ่งในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในลักษณะเอ็มอีคิวที่ใช้ในการวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.เอมอร จังศิริพรปกรณ์ อาจารย์ณัฐภรณ์ หลาวทอง อาจารย์พิชมนต์ ลีกำเนิดไท อาจารย์ผกามาศ สิทธิกุล อาจารย์จิตรา ทองเกิด อาจารย์ธีระ ชัยยุทธขรรยง อาจารย์ ดร.กฤษณีย์ อุทุมพร และคุณวนิดา ชนินทุททวงศ์ ที่ได้สละเวลาในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย จนผู้วิจัยสามารถในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จได้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน และคณาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนสำเร็จ

ขอขอบคุณทุกแรงแห่งความปรารถนาดีจากเพื่อน ๆ พี่ ๆ และน้อง ๆ ทุกท่าน และบัณฑิตวิทยาลัยที่กรุณาสนับสนุนทุนการวิจัยบางส่วนในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณมารดา ที่ให้การสนับสนุนผู้วิจัยตลอดมาทั้งทางด้านกำลังใจ กำลังใจ กำลังทรัพย์และกำลังสติปัญญา ด้วยความรักและห่วงใย ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้วิจัยได้รับการศึกษามาจนถึงระดับนี้ คุณค่าและคุณความดีอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณท่านด้วยความรัก เคารพและศรัทธายิ่ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความในการวิจัย.....	5
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	9
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบทักษะชีวิต.....	9
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับแบบสอบเอ็มอีคิว.....	50
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการให้คะแนนแบบพหุวิภาค (polytomous).....	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	61
การสร้างและพัฒนาแบบวัดทักษะชีวิต.....	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
ตอนที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบวัดทักษะชีวิต.....	83
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณภาพรายข้อตามทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบที่ใช้กับข้อสอบที่ ตรวจให้คะแนนตามความรู้บางส่วน (partial credit).....	89

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 3 ความตรงของแบบวัดทักษะชีวิต.....	91
ตอนที่ 4 ความเที่ยงของแบบวัดทักษะชีวิต (reliability).....	98
ตอนที่ 5 ปกติวิสัย (norm).....	99
5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	101
สรุปผลการวิจัย.....	102
อภิปรายผลการวิจัย.....	106
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	109
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	110
รายการอ้างอิง.....	111
ภาคผนวก.....	120
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	121
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือ.....	123
ภาคผนวก ค แบบฟอร์มการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบทักษะชีวิต.....	126
ภาคผนวก ง แบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียนตามองค์ประกอบทักษะชีวิต.....	128
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์ค่าพารามิเตอร์ a และ b ด้วยโปรแกรม PARSCALE..	130
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองด้วยโปรแกรมลิสเรล	
8.10.....	144
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	189

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตาราง โครงสร้างของการวัดทักษะชีวิต.....	64
2 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับแบบวัดทักษะชีวิต.....	66
3 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับองค์ประกอบทักษะชีวิตที่วัดตามตารางโครงสร้างของการวัดทักษะชีวิต ฉบับที่ 1 (IOC).....	68
4 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับองค์ประกอบทักษะชีวิตที่วัดตามตารางโครงสร้างของการวัดทักษะชีวิต ฉบับที่ 2 (IOC).....	68
5 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับองค์ประกอบทักษะชีวิตที่วัดตามตารางโครงสร้างของการวัดทักษะชีวิต ฉบับที่ 3 (IOC).....	69
6 เวลาเฉลี่ยที่ผู้ทรงคุณวุฒิใช้ในการทำแบบวัดทักษะชีวิตในแต่ละข้อคำถามและเวลาที่ปรับเปลี่ยนเพื่อความเหมาะสมในการทำแบบวัดทักษะชีวิต.....	72
7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนที่ได้จากการตรวจของผู้ตรวจ 3 ท่าน.....	75
8 สถิติพื้นฐานของแบบวัดทักษะชีวิตที่ทดลองใช้.....	75
9 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจริง.....	77
10 ตารางการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
11 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบวัดทักษะชีวิต.....	83
12 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบวัดทักษะชีวิตจำแนกตามเพศ.....	85
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบทักษะชีวิต.....	87
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบทักษะชีวิตจำแนกตามเพศ.....	88
15 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับคะแนน.....	89
16 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความความยากของแบบวัดทักษะชีวิต.....	90
17 เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงของแบบวัดทักษะชีวิต.....	94
18 เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทักษะชีวิต.....	95
19 ผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองทักษะชีวิต.....	97
20 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบวัดทักษะชีวิตกับคะแนนจากการประเมินโดยครูประจำชั้นในแต่ละองค์ประกอบ.....	98
21 ปกติวิสัย (norm) ของแบบวัดทักษะชีวิตจำแนกตามเพศ.....	99

สารบัญภาพ

แผนภาพ	หน้า
1 การเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบทักษะชีวิตของ WHO กับกรมสุขภาพจิต.....	13
2 องค์ประกอบทักษะชีวิตของกรมสุขภาพจิต.....	14
3 ตัวอย่างเส้นโค้งความน่าจะเป็นในการเลือกตอบระดับที่ 1 และ 2 ของข้อความ i.....	58
4 โค้งลักษณะลำดับข้อความของพาเรียลเครดิต โมเดล.....	59
5 กระบวนการสร้างและพัฒนาแบบวัดทักษะชีวิต.....	68
6 stem-and-leaf-plot ของแบบวัดทักษะชีวิต.....	84
7 stem-and-leaf-plot จำแนกตามเพศ.....	86
8 โมเดลองค์ประกอบทักษะชีวิต.....	92
9 โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันชั้นอันดับที่ 2.....	96